

ERASMUS+ A ZAHRANIČNÍ MOBILITY: POPRVÉ V MUZEU BRNĚNSKA

Hana Sedláčková
Monika Mikulášková
Ondřej Buček
Peter Jelemenský

Muzeum Brněnska v roce 2022 úspěšně žádalo o dotaci v rámci programu Erasmus+ v oblasti krátkodobých projektů ve vzdělávání dospělých. Výzvu o zapojení se do programu Erasmus+ vyhlásil Dům zahraniční spolupráce, který v České republice zprostředkovává finanční zdroje uvolněné Evropskou komisí. Po schválení žádosti o dotaci se Muzeum Brněnska stalo vysílající organizací pěti zaměstnanců na dvě zahraniční mobility.¹

Účelem mobilit financovaných z programu Erasmus+ je například podpora hodnot inkluze a rozmanitosti, tolerance a demokratické účasti; podpora povědomí o společném evropském dědictví; podpora profesionálních sítí v Evropě; zlepšení kvality vzdělávání dospělých, rozšíření a diverzifikace nabídky vzdělávání dospělých,

zvyšování účasti všech věkových skupin dospělých s různým socioekonomickým zázemím na vzdělávání.²

Jedním z nabízených formátů programu Erasmus+ je tzv. job-shadowing (dále stínování), tedy metoda učení se prostřednictvím společně stráveného času na pracovišti, pozorováním odborníků a průběžným vysvětlováním pracovní náplně. Možnost stínovat v zahraničních muzeích mělo pět zaměstnanců ze dvou poboček Muzea Brněnska (z Muzea ve Šlapanicích Monika Mikulášková – muzejní pedagožka, Peter Jelemenský – výtvarník výstavář, Hana Sedláčková – správce depozitáře, z Památníku Mohyla míru Petr Bělohoubek – vedoucí, Ondřej Buček – vedoucí průvodců). Výběr účastníků mobilit měl zohledňovat klíčové faktory jako motivaci, osobní

1 Na realizaci projektu s názvem *Implementace interdisciplinárních přístupů do tvorby participativních komunitních programů pro veřejnost v Muzeu Brněnska* instituce obdržela 16 740 EU (částka pokrývala náklady na dvě zahraniční mobility v celkovém trvání 33 dní, přípravnou návštěvu, podporu pro hostitelské organizace a realizaci závěrečné akce pro veřejnost).

2 Programme Guide Erasmus+[online]. [cit. 1. 8. 2023]. Dostupné z: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/sites/default/files/2021-11/2022-erasmusplus-programme-guide.pdf>, s. 114–115.

rozvoj nebo vzdělávací potřeby účastníků. Další kritéria, která byla zohledněna při výběru: přímá práce s dospělými návštěvníky, vytváření obsahu pro dospělé návštěvníky, zajišťování komunikace (i vizuální) nebo jazyková vybavenost (při delších pobytech je účastníkům nabízena jazyková podpora). Program Erasmus+ podporuje celoživotní rozvoj a posilování kompetencí potřebných k naplnění vlastních kapacit, a tedy i zaměstnatelnosti.

Délka projektu Muzea Brněnska byla nastavena na šest měsíců (počítala s dobou potřebnou na přípravu mobility, mobility samotné a zahrnovala prostor pro reflexi a přípravu výstupu pro veřejnost). Na začátku projektu bylo nejpodstatnější zprostředkovat zahraniční kontakt a podepsat všechny potřebné smlouvy, dohody a podpůrné dokumenty (grantová dohoda, vzdělávací program Erasmus+, účastnické smlouvy, zprávy účastníků). Doprovozuje osobou (tutorem) se pro první mobilitu stal Fernando Echarriz z Musea Universidad de Navarra ve španělské Pamploně (dále univerzitní muzeum). Kontakt s Fernandem Echarrim měli zaměstnanci Muzea ve Šlapanicích z předchozích let díky spolupráci na mezinárodním projektu a konferenci. Fernando Echarriz vede v univerzitním muzeu v Pamploně edukační oddělení, připravuje programy pro veřejnost, vede magisterský kurz v oboru kurátorství, píše vědecké publikace a články zaměřené na interpretaci současného umění.

Záměrem účastníků mobilit bylo soustředit se na aktivní spoluúčast dospělých návštěvníků muzea, navázat s nimi dlouhodobou komunikaci a prohloubit vztah s místní komunitou. Cílem bylo hledat nové cesty jak oslovit dospělé v produktivním věku, jak rozšířit nabídku a komunikaci muzea tak, aby byl podpořen individuální prožitek návštěvníků.

Zaměstnanci Muzea ve Šlapanicích realizovali mobilitu do Pamplony (a okolí) ve dnech 10.–28. 10. 2022. V rámci stínování v univerzitním muzeu se zajímali o výchovně-vzdělávací strategie, seznámili se s týmem univerzitního muzea (nejen s kolegy v oblasti vzdělávání, ale také s lidmi věnujícími se další programové nabídce – divadlu nebo výběrovým akcím pro náročné publikum či marketingu), na doporučení tutora podnikli srovnávací návštěvy do muzeí v regionu (Bilbao, Santander, San Sebastian, Logroño), měli možnost navštívit edukační programy a participovat na jejich realizaci, hovořit o segmentaci publika, komunikaci s návštěvníky a vidět i přípravu nové výstavy. Každý z účastníků si odnesl jedinečnou osobní zkušenost a množství inspirací, které může využít ve vlastní praxi.

Mobilita zaměstnanců Památníku Mohyla míru měla původně směřovat do Francie, ale nakonec se podařilo navázat kontakt s kolegy z belgického Memoriálu de Waterloo 1815 v Braine l'Alleud. Jde o instituci velmi podobného zaměření jako Památník

Mohyla míru, jelikož jak Braine l'Alleud, tak Prace na Brněnsku byly dějištěm významných bitev napoleonských válek. Protože se jednalo o zcela novou spolupráci, bylo vhodné využít v rámci programu Erasmus+ možnost tzv. přípravné návštěvy. Na přípravnou návštěvu vyrazili účastníci v září 2022, navázali osobní kontakt s budoucími tutory a stanovili vzdělávací cíle chystané mobility. Samotná mobilita se uskutečnila ve dnech 4.–16. 11. 2022. V rámci stínování v Mémorial de Waterloo 1815 se čeští muzejníci zaměřovali na srovnání našich a belgických přístupů k prezentaci a interpretaci citlivého historického tématu. Obzvláště se soustředili na komunikaci s návštěvníky prostřednictvím stálé expozice, jelikož v Památníku Mohyla míru se v téže době připravoval projekt nové stálé expozice. Během stínování měli účastníci příležitost strávit čas s kompletním spektrem tamějších zaměstnanců od údržby přes animátory až po ředitelku soukromé organizace zastřešující celkem dvanáct památek včetně zmíněného Mémorial de Waterloo 1815. Na doporučení tutora podnikli účastníci mobility také srovnávací návštěvy do muzeí v regionu (Ypres, Brusel, Ligny), kde získali další inspirativní podněty pro vlastní práci.

Po realizaci mobilit se oba týmy spojily, aby měly možnost reflektovat své poznatky týkající se zprostředkování muzejních obsahů dospělým návštěvníkům. V rámci vzdělávání

se muzejníci zaměřili na emocionální prožitek návštěvníků a propojení poznatků z návštěvy s osobní zkušeností. Společná reflexe vedla k přípravě a organizaci večerní komentované procházky *Mrazivá noc před bitvou*, jež návštěvníkům ve tmě a zimě přibližovala podmínky a atmosféru před bitvou u Slavkova. Průvodci po skutečných místech bojů vykreslovali průběh příprav k bitvě i každodennost života vojáků na obou stranách konfliktu také prostřednictvím autentického historického oděvu a zbraní. Návštěvníci zcela naplnili kapacitu zdařilé akce, u níž se předpokládá opakování v dalších letech.

Oba týmy také společně připravily několik přednášek, které představovaly projekt a jeho průběh odborné a laické veřejnosti i kolegům z Muzea Brněnska.

Muzeum Brněnska jako příjemce grantu převzalo zodpovědnost za realizaci mobilit a mezi jeho povinnosti mimo jiné patří začleňování výsledků mobilit do praxe a rozvoj vlastních kapacit, což znamená schopnost pracovat na mezinárodní úrovni udržitelným a dlouhodobým způsobem. V souvislosti s další činností Muzea Brněnska a jeho rozvojem bude klíčové neustat v mezinárodní spolupráci a udržovat navázané kontakty v zahraničí. Program Erasmus+ nabízí i další možnosti, jak navázat mezinárodní spolupráci, například hostování. „Každá organizace se může stát hostitelem účastníků z partnerské organizace

v zahraničí. Stát se hostitelskou organizací znamená cennou zkušenost a dobrý způsob, jak vytvářet partnerství...“³ Kromě toho program nabízí výukové nebo školicí pobyty, kurzy a odborná školení, individuální vzdělávací mobility.

Členové obou týmů získali díky stínování celou škálu inspirativních zdrojů, které se mohou odrazit v různých aspektech fungování mateřské instituce, což je zároveň jedna ze základních myšlenek programu Erasmus+. Do každodenního provozu domovské organizace byly zavedeny komentované prohlídky výstav před jejich otevřením pro všechny zaměstnance, včetně například technického personálu, materiály pro edukační programy jsou připravovány s větším důrazem na opakované a univerzálnější použití napříč pobočkami muzea, větší důraz na emocionální prožitek je zohledňován nejen v koncepci akcí pro veřejnost, ale i při přípravě

propagačních materiálů. Uplatnění dalších inspirativních momentů (např. segmentace dospělého publika, příprava specifictěji zaměřených programů nebo výstav, efektivnější a otevřenější komunikace napříč pobočkami) vyžaduje k realizaci delší časový horizont. Proto byl vytvořen interní dokument shrnující další vize rozvoje muzea, ve kterém byly tyto mimořádné pracovní zkušenosti zohledněny.

Jak už bylo výše zmíněno, program Erasmus+ nabízí celou řadu nástrojů dalšího vzdělávání. Muzeum Brněnska může nyní usilovat o tzv. akreditaci, což by instituci umožnilo snazší čerpání finančních prostředků na podporu mezinárodní spolupráce a zároveň by muzeum poskytlo svým zaměstnancům příležitosti k další zahraniční praxi. Inspirativnost a smysluplnost této formy dalšího vzdělávání zaměstnanců ukázaly už výše popsané první realizované mobility.

---

3 Ibid., s. 115.